

SENIORI
PALUUMUUTTAJAN
OPAS

Suomi-Seuran julkaisuja

SISÄLLYSLUETTELO

LUKIJALLE	3
SUOMEN ELÄKKEIDEN HAKEMINEN.....	4
KANSANELÄKE	4
TAKUUELÄKE.....	4
TYÖELÄKE.....	5
ELÄKKEIDEN MAKSATTAMINEN SUOMEEN.....	6
ELÄKKEIDEN MAKSATUS EUROOPAN UNIONIN MAISTA SUOMEEN	6
ELÄKKEIDEN MAKSATUS YHDYSVALLOISTA, KANADASTA JA AUSTRALIASTA	6
PANKIT SUOMESSA.....	8
REKISTERÖITYMINEN SUOMESSA ASUVAKSI	9
MUUTTOILMOITUS MAISTRAATILLE	9
ASUMINEN	10
ELÄKKEENSAAJIEN ASUMISTUKI JA YLEINEN ASUMISTUKI	11
TOIMEENTULOTUKI.....	11
SAIRAUSVAKUUTUS.....	12
KELA-KORTTI	12
EUROOPPALAINEN SAIRAANHOITOKORTTI	12
TERVEYDENHUOLTO	13
ELÄKKEENSAAJIEN HOITOTUKI	14
OMAISHOIDON TUKI	14
KOTIPALVELUT JA KOTISAIRAANHOITO	14
PITKÄAIKAISHOITO	14
MUUTTOTAVAROIDEN TUONTI SUOMEEN	15
AJONEUVON TUONTI SUOMEEN	15
AJONEUVON KÄYTTÖNOTTO SUOMESSA	16
AJONEUVON TULLISELVITYS MAAHANTUONNIN YHTEYDESSÄ	16
AUTOVEROTUS	16
AUTON REKISTERÖIMINEN JA VAKUUTTAMINEN.....	17
AJOKORTTI.....	17
VEROTUS	18
ELÄKETULON VEROTUS.....	19
VEROILMOITUS.....	21
ELÄKELÄISALENNUKSET	22
PALVELUKESKUKSET	23
TELEVISIO	23
PUHELIN	23
MUISTILISTA	24
HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ	25

LUKIJALLE

Senioripaluumuuttajan opas on tarkoitettu kaikille niille ulkosuomalaisensenioreille, jotka suunnittelevat muuttavansa eläkepäivikseen Suomeen. Oppaan pääpaino on kaikille soveltuvissa Suomeen muuttoon liittyvissä ohjeissa, mutta huomioon on otettu myös suurimmilta ulkosuomalaisalueilta muuttavien eläkeläisten erityiskysymykset. Opas sisältää senioripaluumuuttajille keskeisiä aiheita kuten sosiaaliturva, verotus, eläkkeiden Suomeen maksattaminen ja paluumuuttoon liittyvät käytännön järjestelyt. Paluumuuttoa helpottamaan oppaaseen on koottu myös tärkeimmät eri tahojen yhteystiedot.

Suomi-Seuran seniorineuvontapalvelu on opastanut ja neuvonut ulkosuomalais- ja paluumuuttajaeläkeläisiä ja -vanhuksia jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Tämän oppaan toivotaan hyödyttävän myös kohderyhmään kuuluvien omaisia ja kohderyhmän parissa työskenteleviä. Toivomme tämän oppaan olevan hyödyksi mahdollisimman monelle paluumuuttoa Suomeen suunnittelevalle ikääntyvälle ulkosuomalaiselle.

Helsingissä, helmikuussa 2018

Helena Balash
Suomi-Seuran seniorineuvoja

Suomi-Seura ei vastaa oppaassa mahdollisesti olevista virheistä ja niistä lukijoille aiheutuvista vahingoista. Oppaan tai sen osien kopioiminen ilman Suomi-Seuran lupaa on tekijänoikeuslain nojalla kielletty.

SUOMEN ELÄKKEIDEN HAKEMINEN

Kansaneläke

Suomen kansaneläke on perusturveläke, joka määräytyy 16 - 65 ikävuoden välillä Suomessa asuttujen vuosien mukaan. Vähimmäisvaatimus asumisvuosien määrästä on kolme vuotta. Maksettavaa kansaneläkettä pienentävät Suomen työeläke ja useimmat muista maista maksettavat eläkkeet. Jos muut eläketulot ja etuudet ovat yhteensä noin 1150 - 1300 euroa kuukaudessa, ei kansaneläkettä välttämättä makseta ollenkaan. EU- ja Eta-maiden lakisääteiset, omaan asumis- tai vakuutusajankautaan perustuvat eläkkeet eivät vaikuta pienentävästi kansaneläkkeen määrään. Täyden kansaneläkkeen saamiseksi vaaditaan 40 Suomessa asuttua vuotta. Jos vuosia on vähemmän, suhteutetaan kansaneläke Suomessa asuttujen vuosien määrään. Kansaneläkettä haetaan ***Kansaneläkelaitokselta (Kela)***. EU/Eta-maiden lisäksi Suomen valtio on sopinut eläkkeiden maksamisesta maasta toiseen sosiaaliturvasopimuksilla mm. Yhdysvaltojen, Kanadan ja Australian kanssa. Näiden maiden eläkelaitoksilta voi myös tiedustella valmiita hakulomakkeita.

Takuueläke

Takuueläkettä maksetaan Suomessa asuville eläkkeensaajille, joiden muut eläketulot jäävät alle takuueläkkeen määrään eli alle 775,27 euron (vuonna 2018). Takuueläkkeen määrään vaikuttavat vähentävästi kaikki muut eläketulot sekä Suomesta että ulkomailta, mutta takuueläkettä eivät pienennä ansiotulot, pääomatulot tai omaisuus. Takuueläkkeen saamiseen vaaditaan kolme Suomessa asuttua vuotta 16-ikävuoden jälkeen. Takuueläkettä haetaan Kelan toimistosta. Lisätietoja saa Kelan verkkosivuilta www.kela.fi/takuuelake tai palvelunumerosta 020 692 202 (ma-pe kello 8–18).

Kelan KV-keskus (Kansainvälisten asioiden keskus)

PL 78, 00381 Helsinki, Finland

puh +358 (0)20 634 0200

fax +358 (0)20 634 1599

email: inter.helsinki@kela.fi

www.kela.fi

Työeläke

Suomessa ansaitut työeläkkeet maksetaan kaikkiin maihin. Työeläkkeiden keskusrekisterinä toimii **Eläketurvakeskus (ETK)**. Omia työeläketietoja voi tiedustella jo ennen eläkkeen hakemista kirjallisesti Eläketurvakeskuksesta. Ulkomailla asuivilta edellytetään kirjallista pyyntöä, joka sisältää asumisosoitteen, henkilötunnuksen ja henkilökohtaisen allekirjoituksen. Lisätietoja löytyy internetosoitteesta www.tyoelake.fi.

EU/Eta-maissa asuvat voivat asuinmaassaan hakea yhdellä hakemuslomakkeella eläkkeitään kaikista niistä EU/Eta-maista, joissa he ovat asuneet tai työskennelleet. Vanhuuseläkettä ei kuitenkaan ole pakko hakea yhtä aikaa kaikista maista. Paikallinen eläkelaitos lähettää hakemuksen edelleen käsiteltäväksi Suomeen. Kun eläkettä Suomesta haetaan ulkomailta käsin, tulee hakemus Kelan kansainvälisten asioiden keskuksen käsiteltäväksi. Hakemus lähetetään sieltä edelleen Eläketurvakeskukselle työeläkkeen hakemista varten.

Vuoden 2017 eläkeuudistuksen johdosta Suomen työeläkkeen vanhuuseläkeikää nostettiin kolmella kuukaudella vuodessa niin että vanhuuseläkeiän alaraja nousee 65 ikävuoteen. Uudet ikärajat koskevat vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneitä. 1955 syntyneitten vanhuuseläkeikä on 63 vuotta 3 kuukautta, 1956 syntyneitten vanhuuseläkeikä on 63 vuotta 6 kuukautta jne. Kansaneläkkeen osalta vanhuuseläkkeen ikäraja on 65 vuotta.

Eläketurvakeskus (ETK)

Postiosoite: 00065 Eläketurvakeskus, Finland

Käyntiosoite: Kirjurinkatu 3 (Itä-Pasila)

puh +358 (0)29 41120 (keskus)

Työeläkeneuvonta +358 (0)29 411 2801

email: elakekysymykset@etk.fi

www.etk.fi

Julkisen sektorin (valtio, kunta, kirkko) eläkkeitä hallinnoi KEVA (Kuntien eläkevakuutus).

KEVA (Kuntien eläkevakuutus)

Postiosoite: PL 425, 00101 Helsinki, Finland

Käyntiosoite: Unioninkatu 43

Eläkeneuvonta +358 (0)20 614 2837 (kello 8-16)

email: info@keva.fi

www.keva.fi

ELÄKKEIDEN MAKSATTAMINEN SUOMEEN

Eläkeikäiset ulkosuomalaiset asuvat pääasiassa maissa, joiden kanssa Suomen valtiolla on sosiaaliturvasopimus. **Sosiaaliturvasopimukset** varmistavat eläkkeiden maksun maasta toiseen myös paluumuuttotilanteessa. Eläkkeiden Suomeen maksattamisen käytännön järjestelyt on hyvä hoitaa jo ennen muuttoa. Asuinmaan eläkelaitoksen ja mahdollisten muiden eläkekassojen kanssa voi sopia eläkkeen maksamisesta suoraan omalle tilille Suomessa. Jos asuinmaan eläkkeitä ei makseta suoraan Suomeen, on eläketulo parasta pyytää maksamaan suoraan omalle tilille asuinmaassa ja sopia pankin kanssa tilisiirroista omalle tilille Suomeen. Tilisiirrot ja tiliotteiden lähettämisen voi pyytää suorittamaan joko kerran kuukaudessa tai harvemmin riippuen omasta tilanteesta. Tilisiirroista veloitetaan erikseen, mutta Suomen verotuksessa eläkkeen Suomeen maksattamisesta aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia.

Entisen asuinmaan viranomaiset pyytävät yleensä määräajoin **elossaolotodistuksen** henkilöiltä, joille he maksavat eläkkeitä. Pohjoismaissa tarkoitukseen käy esim. Kelan tai poliisin antama todistus. Suomen ja Ruotsin välillä tiedot vaihdetaan nykyisin viranomaisten toimesta. Muualta paluumuuttaneet saavat yleensä valmiin lomakkeen viranomaisilta, jonka palauttaminen täytettynä varmistaa eläkkeen maksun jatkumisen.

Eläkkeiden maksatus Euroopan Unionin maista Suomeen

Euroopan Unionin sisällä pankista toiseen tapahtuva alle 12 500 euron tilisiirto maksaa saman kuin maan sisäinen tilisiirto. Eläkkeiden maksatus EU-maasta toiseen on yleensä maksutonta, kun maksun aiheeksi on merkitty eläke. Eläkkeen maksajalle oma pankkitilin numero on ilmoitettava IBAN-muodossa (International Bank Account Number). IBAN-muotoisena tilinumeron saa omasta pankista samoin kuin tilisiirrossa tarvittavan pankin SWIFT-koodin eli BIC-tunnuksen (Bank Identifier Code).

Eläkkeiden maksatus Yhdysvalloista, Kanadasta ja Australiasta

Yhdysvalloissa ja Kanadassa eläkkeitä maksetaan vielä shekkeinä. Suomeen shekkejä ei kannata vastaanottaa, koska shekkien lunastamiskulut pankeissa ovat hyvin korkeat. Shekit saattavat myös viipyä postissa yllättävän kauan tai jopa hävitä. Kaikkien eläkkeitten maksatusjärjestelyt olisi hyvä hoitaa kuntoon jo ennen Suomeen muuttoa, mutta tarvittaessa maksatusjärjestelyt voi myös hoitaa Suomesta käsin muuton jälkeen.

Sosiaaliturvalainsäädäntöön perustuvat eläkkeet kuten Canada Pension Plan ja Old Age Security eläkkeet ja Yhdysvalloista Social Security Benefits kannattaa ohjata maksettavaksi suoraan suomalaiselle pankkitilille 'direct deposit' -järjestelmää hyväksi käyttäen.

Sosiaaliturvalainsäädäntöön perustumattomat eläkkeet Yhdysvalloista ja Kanadasta, kuten työpaikkakassa- ja vakuutuseläkkeet, joita ei ole mahdollista maksattaa suoraan suomalaiselle pankkitilille, kannattaa ohjata omalle paikalliselle pankkitilille. Pankin kanssa voi sopia tilisiirroista omalle pankkitilille Suomessa joko kuukausittain, kerran kahdessa kuukaudessa, neljännesvuosittain, puolivuositain tai kerran vuodessa, riippuen omasta tilanteesta.

Eläke Yhdysvalloista

Social Security –eläkkeen saa maksatettua suoraan suomalaiselle pankkitilille lomakkeella SSA-1199-OP10, jonka voi pyytää paikallisesta SSA-toimistosta. Koska lomakkeessa on osa, jonka täyttää eläkkeensaajan suomalainen pankki, helpointa asia on hoitaa Suomeen muuton jälkeen Yhdysvaltain lähetystön kautta. Suomea lähin Federal Benefits Unit sijaitsee Yhdysvaltain Oslon lähetystössä

Mailing address: U.S. Embassy Oslo, FBU, PO Box 4075 AMB, 0244 Oslo, Norway

Phone: +47 21 30 85 58 (arkisin kello 9-12)

Email: fbu.oslo@ssa.gov

Lisätietoja:

Social Security Administration

Office of Earnings & International Operations

P.O.Box 17775, Baltimore, MD 21235-7775, USA

SSA:n puhelinpalvelunumerot on jaettu sosiaaliturvanumeron kahden viimeisen numeron mukaan.

Lista numeroista löytyy Internetosoitteesta

<http://www.socialsecurity.gov/foreign/>

Eläke Kanadasta

CPP (Canadian Pension Plan) ja OAS (Old Age Security) –eläkkeet voi maksattaa suoraan suomalaiselle pankkitilille täyttämällä lomakkeen Foreign Direct Deposit Enrolment Form. Asian voi hoitaa Service Canadian kautta. Lomake löytyy myös Kanadan hallinnon verkkosivuilta osoitteesta: www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/recgen/pdf/etranger-abroad.pdf.

Lisätietoja:

Service Canada

International Operations, Ottawa, Ontario K1A 0L4, Canada

Puhelinnumero Suomesta soittaessa +1 613 957 1954 (collect calls are accepted)

www.servicecanada.gc.ca

Kanadassa kannattaa säilyttää pankkitili, jolle voi maksattaa mahdolliset muut eläketulot 'direct deposit' -menetelmällä (esim. entisen työnantajan eläkekassa tai RRIF).

Eläke Australiasta

Australiasta eläkkeen saa maksatetuksi suoraan suomalaiselle pankkitilille täyttämällä Centrelinkin lomakkeen AUS178-FI. Lomake on tulostettavissa Internetosoitteessa www.centrelink.gov.au

Lisätietoja:

Centrelink International Services, Po Box 7809, Canberra BC, ACT 2610, Australia

Fax: + 61 3 6222 2799

Pankit Suomessa

Suomen pankkimaailmassa on tapahtunut suuria muutoksia 1990-luvulta alkaen. Pankkeja on sulautettu toisiinsa ja tavallisille asiakkaille muutokset näkyvät etupäässä vain pankkien nimien muutoksina. Esimerkiksi Suomen Yhdyspankki (SYP) ja Kansallis-Osake-Pankki (KOP) sulautuivat Merita-pankiksi. Merita-pankki toimii nykyisin Nordea pankin nimellä. Suomessa toimi hyvin kauan myös Postipankki, joka muuttui ensin Leonia-pankiksi ja sen jälkeen Sampo-pankiksi ja on nykyiseltä nimeltään Danske Bank. Pankkimaailman muutosten myötä Suomeen on syntynyt myös uusia pankkeja. Tunnetuin niistä on Paikallisosuuspankkiryhmä ja uusimpana Osuuskauppojen S-pankki, joka tarjoaa vuosi- ja kuukausimaksuttomia pankkipalveluja.

Pankkipalvelut Suomessa

Paluumuuttajilla on usein jo olemassa oleva pankkitili suomalaisessa pankissa, joten paluumuuttotilanteessa raha-asioitten hoitaminen sujuu helposti jo olemassa olevan tilin kautta. Entisessä asuinmaassa kannattaa säilyttää pankkitili niin että sen kautta voi hoitaa edelleen raha-asioitaan ja esimerkiksi siirtää varojaan suomalaiselle pankkitililleen. Silloin kun suomalaista pankkitiliä ei ole valmiiksi olemassa, kannattaa se avata mahdollisimman pian.

Suomessa kaikilla on oikeus talletuspankkien tarjoamiin peruspankkipalveluihin, joihin kuuluvat perusmaksutili ja siihen liittyvät debit-kortti ja verkkopankkitunnukset. Suomessa verkkopankkitunnuksia käytetään myös sähköisenä tunnistusvälineenä esimerkiksi viranomaisten verkkosivuilla sähköisesti asioitaessa. Muuttoilmoitus maistraattiin on hyvä tehdä heti Suomeen muuton jälkeen koska pankki voi evätä sähköisen tunnistuspalvelun, ellei asiakkaalla ole suomalaista henkilötunnusta tai häntä ei ole merkitty väestötietojärjestelmään. Myös luottollisen tilin, luottokortin tai debit/kredit-kortin saamisen edellytyksenä on suomalainen henkilötunnus ja vakituinen asuinosoite Suomessa.

Lisätietoja peruspankkipalveluista www.finanssiasiakas.fi

Pankeilla on erilaisia käytäntöjä verkkopankkitunnistautumiseen. Perinteinen tunnuslukukortti on vielä käytössä useimmilla pankeilla, mutta myös uudet sähköiset tunnistautumistavat ovat yleistymässä. Näistä yleisin on älypuheliiniin ja tableteille ladattava verkkopankki-mobiilisovellus. Esimerkiksi S-Pankki käyttää mobiilitunnistautumiseen puhelimen sormenjälkitunnistetta tai itse valittua nelinumeroista tunnuslukua. Nordea-pankilla on tunnistautumiseen käytössä mobiili-tunnuslukusovellus ja tunnuslukulaite niille, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää mobiilisovellusta. Osuuspankin OP-mobiilisovellus tunnistaa myös älypuhelimesi tai tablettisi käyttäjätunnuksen ja salasanan lisäksi. OP-mobiilipalvelun kautta on myös mahdollisuus maksaa laskuja ottamalla kuva laskun viivakoodista.

Lisätietoja pankki- ja verkkopankkipalveluista:

Suomalaisia pankkeja: op.fi, s-pankki.fi, saastopankki.fi, alandsbanken.fi, aktia.fi, poppankki.fi

Ulkomaisten pankkien sivuliikkeitä Suomessa: nordea.fi, danskebank.fi, handelsbanken.fi

Lisätietoja Suomessa toimivista pankeista saa Rahoitusvakausviraston verkkosivuilta osoitteesta rvv.fi/pankkiluettelo

REKISTERÖITYMINEN SUOMESSA ASUVAKSI

Muuttoilmoitus maistraatille

- Suomen kansalaiset ilmoittavat paluumuutosta Suomeen tekemällä kirjallisen muuttoilmoituksen maistraattiin. Muuttoilmoitus on tehtävä maistraatille viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä. Muuttoilmoituslomakkeita on saatavilla posteissa ja maistraateissa. Muuttoilmoituslomakkeen mukana on palautuskirjekuori, jolla lomakkeen voi postittaa maksuttomasti. Sähköisen muuttoilmoituksen voi tehdä omilla suomalaisen pankin verkkopankkitunnuksilla osoitteessa www.muuttoilmoitus.fi.
 - Pohjoismaista muuttavien (Ruotsi, Norja, Tanska, Islanti) on henkilökohtaisesti käytävä tekemässä muuttoilmoitus maistraatissa viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä. Pohjoismaiden välisiin muuttoihin sovelletaan Pohjoismaiden välistä väestön rekisteröintiä koskevaa sopimusta. Suomeen muuttavan on ilmoitauduttava maistraatissa ja esitettävä henkilöllisyystodistus tai passi. Henkilötiedot siirtyvät sähköisesti lähtömaan rekisteriviranomaiselta tulomaan viranomaisille. Lisätietoja: www.maistraatti.fi
 - EU/Eta-maiden sekä Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisten on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa, jos oleskelu ylittää kolme kuukautta. Rekisteröinti tehdään joko sähköisesti EnterFinland –palvelun kautta tai paperihakemuksena, jonka voi jättää Maahanmuuttoviraston palvelupisteeseen. Palvelupisteet sijaitsevat suurimmissa kaupungeissa. Sekä sähköisen rekisteröintihakemuksen että paperisen rekisteröintihakemuksen käsittelyä varten on varattava aika Maahanmuuttoviraston palvelupisteestä. Lista palvelupisteistä sekä tulostettava hakemuslomake löytyvät Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta osoitteessa www.migri.fi.
EnterFinland –sähköinen verkkopalvelu:
<https://enterfinland.fi/eServices/info/europeancitizens>
- EU-kansalaisen rekisteröintitodistus on oltava mukana maistraatissa muuttoilmoitusta jätettäessä. Maahanmuuttoviraston palvelunumero +358 (0)29 541 9623 vastaa kysymyksiin EU-kansalaisen rekisteröinnistä. Palvelupuhelimeen voi soittaa tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin kello 10 - 11.
- Euroopan Unionin ja Eta-maiden ulkopuolelta Suomeen muuttoa suunnittelevat muiden maiden kansalaiset tarvitsevat oleskeluluvan muuttaessaan pysyvästi Suomeen. Oleskelulupahakemus jätetään Suomen lähetystöön. Oleskelulupa myönnetään aluksi määräaikaisena. Ulkoministeriön Internetsivuilta löytyvät Suomen lähetystöjen yhteystiedot osoitteessa www.formin.fi.
Maahanmuuttoviraston palvelunumero +358 (0)29 541 9639 vastaa kysymyksiin oleskeluluvan saamisesta suomalaisen syntyperän perusteella. Palvelupuhelimeen voi soittaa tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin kello 10 – 11.

ASUMINEN

Asuntotarjonta vaihtelee eri osissa Suomea ja asuntojen hinnat ja vuokrat vaihtelevat paikkakunnan mukaan. Kalleinta asuminen on isoimmissa kaupungeissa. Suomessa asutaan yleensä omistus- tai vuokra-asunnossa. Asunnon etsintä kannattaa aloittaa kunnan asuntotoimistosta, koska sieltä on saatavissa eri asunnontarjoajien esitteitä ja yhteystietoja. Suomessa on tarjolla myös asumisoikeusasuntoja, jotka ovat omistus- ja vuokra-asumisen välimuoto. Asunnon ostaja maksaa noin viisitoista prosenttia asunnon hinnasta ja sen lisäksi käyttövastikkeen kukausittain. Asumisoikeusasunnon saanti edellyttää hakijaksi ilmoittautumista hakemalla asumisoikeusjärjestysnumero kunnan tai kaupungin asuntotoimistosta. Lisätietoja asumisoikeusasunnoista löytyy verkkosivulta www.asokodit.fi.

Vuokra-asuntoja voi hakea jo ennen Suomeen muuttoa esim. täyttämällä hakemuksen Saton tai VVO:n Internetsivuilla. Kuntien ja kaupunkien vuokra-asuntoja voi hakea asuinpaikkakunnan asuntotoimistosta. Suomessa asuntojen koko ilmoitetaan neliömetreissä. Yleinen vuokrataso on keskimäärin noin 10 - 12 euroa per neliömetri. Pääkaupunkiseudulla vuokrataso ja asuntojen hinnat ovat muuta Suomea huomattavasti korkeammat.

Asumispalvelujen tuottajat kuten Sato ja VVO (Lumo-asunnot) tarjoavat sekä vuokra- että omistus- ja asumisoikeusasuntoja. Suomessa on tarjolla myös ns. senioriasuntoja, joissa asukkaiden alaikäraja on yleensä 55 vuotta. Jos selviytyminen tavallisessa asunnossa on hankalaa, tarjolla on myös palveluasuntoja. Palveluasunnoissa tarjotaan mm. ateria-, siivous ja terveydenhoitopalveluja. Palveluasuntoja on saatavilla sekä vuokra- että omistusasuntoina. Palveluasunnoista saa lisätietoja asuinpaikkakunnan sosiaalikeskuksesta.

Lisätietoja:

www.asuminen.fi

www.oikotie.fi

www.asumisoikeus.fi

Lumo & VVO

puh +358 (0)20 508 5000

asiakaspalvelu@lumo.fi

www.vvo.fi

Avara Suomi Oy

puh +358 (0)20 123 0250

www.avara.fi

TA asiakaspalvelukeskus

puh +358 (0)45 7734 3777

info@ta.fi

www.ta.fi

Setlementtiasunnot

puh + 358 (0)10 837 5300

info@setlementtiasunnot.fi

www.s-asunnot.fi

KAS asunnot

puh + 358 (0)9 771 2777

www.kas.fi

Sato-asiakaspalvelu

puh +358 (0)20 334 443

asiakaspalvelu@sato.fi

www.sato.fi

Eläkkeensaajien asumistuki ja yleinen asumistuki

Eläkkeensaajien asumistukea tai yleistä asumistukea voi anoa vuokra- tai omistusasunnon kustannuksiin. Asumistuki määräytyy tulojen, omaisuuden ja asumiskustannusten perusteella. Vuokra- tai asumisoikeusasunnon kustannuksista otetaan huomioon vuokra tai käyttövastike ja vesimaksut. Palvelutaloissa asuvien asumiskustannukset otetaan huomioon samalla tavalla. Omistusasunnon asumiskustannuksiksi otetaan huomioon esim. osakeasunnon vastike, vesimaksut ja asuntolainan korot.

Asumistukea haetaan Kansaneläkelaitoksen (Kela) toimistoista saatavalla lomakkeella, Kelan verkkosivujen tai Kelan palvelunumeron 020 692 201 kautta.

Toimeentulotuki

Toimeentulotukea voi hakea silloin, kun muut tulot tai varat eivät riitä kohtuullisiin elinkustannuksiin. Hakijan on ennen toimeentulotuen hakemista haettava niitä sosiaaliturvaetuuksia, joihin hänellä on oikeus, esimerkiksi asumistuki. Myönnettävän toimeentulotuen määrää laskettaessa otetaan huomioon käytettävissä olevat nettotulot ja varat, joista vähennetään toimeentulotukeen oikeuttavat menot. Mikäli tulot eivät riitä hyväksytyihin menoihin, erotus on myönnettävän toimeentulotuen määrä. Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoitus on turvata välttämätön toimeentulo ja se on tarkoitettu väliaikaiseksi etuudeksi. Toimeentulotukea haetaan Kelan toimistosta tai Kelan verkkosivujen asiointipalvelun kautta. Perustoimeentulotukea voi hakea myös suullisesti Kelan toimiston tai Kelan palvelunumeron 020 692 207 kautta.

Lisätietoja: www.kela.fi

SAIRAUSVAKUUTUS

Vakituisesti Suomessa asuvat kuuluvat Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Kun henkilö on rekisteröity väestötietojärjestelmään, hänelle rekisteröidään kotikunta Suomessa. Kotikuntamerkintä on sosiaaliturvan piiriin kuulumisen edellytys. Sosiaaliturvan piiriin pääsyä haetaan täyttämällä asuinkunnan Kelan toimistossa hakemuslomake Y77. Hakijalle myönnetty sairausvakuutuskortti eli Kela-kortti toimitetaan postitse muutaman viikon aikana.

Lomake S1 (E121)

Toisista EU:n jäsenvaltioista Suomeen muuttavien eläkeläisten oikeus sosiaaliturvaan siirtyy lomakkeella S1 (ent. E121 -lomake). Lomakkeen antaa entisen asuinmaan sosiaalivakuutuslaitos. Omasta sairaskassasta annettu S1 (E121) -lomake toimitetaan Suomessa Kelaan.

Kela-kortti

Suomessa pysyvästi asuvat saavat sairausvakuutuskortin ns. Kela-kortin. Kela-korttiin on merkitty henkilön nimi, henkilötunnus ja myöntämispäivämäärä. Kela-korttia kysytään terveystieteissä ja apteekeissa asioitaessa. Esimerkiksi lääkärin määräämistä reseptilääkkeistä sillä saa sairausvakuutuskorvauksen jo apteekissa. Kela-korttiin voidaan merkitä myös oikeus mahdollisiin erityiskorvattaviin lääkkeisiin. Alle 65-vuotiaille eläkeläisille, joilla ei ole työeläkekorttia, Kela antaa erillisen kortin, jolla yhdessä henkilöllisyystodistuksen kanssa voi todistaa oikeuden eläkeläisalennuksiin.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti

Kela myöntää Eurooppalaisen sairaanhoitokortin niille eläkeläisille, jotka saavat myös Suomesta eläkettä, koska silloin sairaanhoidon kustannusvastuu siirtyy pääsääntöisesti Suomelle. EU-maasta paluumuuttava eläkeläinen saa eurooppalaisen sairaanhoitokortin edelleen entisestä asuinmaastaan silloin kun hän ei saa Suomestakin eläkettä. Myös sairaanhoidon kustannusvastuu on silloin entisellä asuinmaalla.

Eurooppalaista sairaanhoitokorttia voi käyttää muissa EU-maissa välttämättömän hoidon saamiseen turistina tai tilapäisesti oleskeltaessa.

Kelan paikallistoimistojen osoitteet löytyvät verkkosivuilta www.kela.fi.

Kela-kortin ja Eurooppalaisen sairaanhoitokortin tilaukset Kelan palvelunumerosta 020 692 203.

Lisätietoa sosiaaliturvasta Suomeen muutettaessa Kelan palvelunumerosta 020 634 0200.

TERVEYDENHUOLTO

Suomessa voi käyttää sekä julkisia että yksityisiä terveyspalveluja.

Julkisia terveyspalveluja saa terveyskeskuksessa. Terveyskeskuksen yleislääkäriltä saa tarvittaessa lähetteen erikoislääkärin vastaanotolle tai tutkimuksiin. Terveyskeskuksissa saa myös terveydenhoitajan palveluja mm. verenpaineenmittaukset ja rokotukset. Kiireelliset tapaukset hoidetaan päivystyspoliklinikoilla.

Julkisten terveyspalvelujen asiakasmaksut ovat erittäin edullisia ja esimerkiksi Helsingissä terveyskeskumaksujen perimisestä kaupungin omilta asukkailta on luovuttu kokonaan. Terveyskeskumaksut voivat siis vaihdella kunnittain, mutta yksi käyntikerta voi maksaa korkeintaan 20,60 euroa tai oman kunnan terveyskeskus voi veloittaa 20,60 euroa kolmelta ensimmäiseltä käyntikerralta, jonka jälkeen lääkäriellä käynti on loppuvuoden maksutonta. Terveyskeskukseen voi myös maksaa vuosimaksun ensimmäisellä käyntikerralla, jonka jälkeen loppuvuoden käyntikerrat ovat maksuttomia. Terveyskeskuksen vuosimaksu on enintään 41,20 euroa (2018–2019). Sairauskuluilla on maksukatto 683 euroa (2018–2019), jonka jälkeen potilaalta ei enää laskuteta hänen tarvitsemiaan sairaanhoitopalveluja. Myös lääkekustannuksilla on vuosittainen maksukatto, jonka täytyttyä omavastuu lääkettä kohti on 2,50 euroa. Lääkkeitten maksukatto on 605,13 vuonna 2018. Pitkäaikaisiin sairauksiin määrätyistä erityiskorvattavista lääkkeistä voi hakemuksesta saada merkinnän Kela-korttiin, jolloin korvausprosentti on 65 tai 100. Täysin korvattavista lääkkeistä on kuitenkin aina maksettava 4,50 euroa.

Yksityisten lääkäriasemien palveluista joutuu maksamaan itse, mutta osan kuluista voi saada takaisin täyttämällä Kelan korvaushakemuslomakkeen. Nykyisin monien yksityisten lääkäriasemien vastaanottohenkilöstö huolehtii korvaushakemuksen lähettämisestä Kelalle ja potilas maksaa vain oman osuutensa.

Ennen muuttoa on hyvä pyytää omalta lääkäriltä potilastiedot, jotka helpottavat mahdollisen sairauden hoitoa Suomessa. Myös lääkereseptit ja/tai lääkärin selvitys lääkityksen vaikuttavista aineista kannattaa ottaa mukaan Suomeen. Koska samaa lääkettä myydään eri tuotenimillä (brand name) eri puolilla maailmaa, tieto vaikuttavasta aineesta ja sen annostuksesta takaa oikean lääkehoidon jatkumisen.

Eläkkeensaajien hoitotuki

Suomessa sairaan tai vammaisen kotona asumista voidaan tukea erityisellä eläkkeensaajien hoitotuella. Tukea voivat anoa henkilöt, joiden kyky selvitä jokapäiväisistä toiminnoista on heikentynyt ja he tarvitsevat päivittäistä apua, joka aiheuttaa erityiskustannuksia. Hoitotukea anotaan Kelalta (Kansaneläkelaitos) ja sen määrään vaikuttaa Suomessa asutun ajan pituus. Lisätietoja eläkettä saavan hoitotuesta saa Kelan palvelunumerosta 020 692 211.

Omaishoidon tuki

Suomessa omainen tai muu henkilö voi hoitaa huonokuntoista pitkäaikaissairasta kotona ja hakea omaishoidon tukea sosiaalikeskuksesta. Tuen suuruuteen vaikuttaa hoidon vaativuus. Kotihoidon tueksi voi saada myös muita sosiaali- ja terveyspalveluja.

Kotipalvelut ja kotisairaanhoito

Kotipalvelua voi kysyä asuinkunnan sosiaalikeskuksesta tai ostaa yksityisesti kotipalveluyrityksiltä ja kotipalveluja tarjoavilta yhdistyksiltä. Kotipalveluina saa mm. ateria- ja siivouspalveluja sekä kuljetus- ja saattoapua. Kotisairaanhoitoa saa terveyskeskuksen lääkärin läheteellä ja se on maksullista. Tarvittaessa lääkäri käy kotikäynnillä ja kotisairaanhoitajat huolehtivat hoidosta, kuntoutuksesta sekä mahdollisista apuvälineistä. Yksityislääkärin määräämästä kotisairaanhoidosta saa korvausta Kelalta.

Pitkäaikaishoito

Pitkäaikaisia hoitopaikkoja tarjoavat kunnalliset terveyskeskussairaalat ja vanhainkodit. Hoitopaikkamaksut määräytyvät tulojen perusteella. Yksityisiin hoitopaikkoihin voi hakeutua suoraan. Yksityisissä hoito- ja vanhainkodeissa hoitomaksut määräytyvät haluttujen palveluiden mukaan.

Lisätietoja Sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilta osoitteesta www.stm.fi

Sosiaali- ja terveyskeskusten yhteystiedot löytyvät asuinkunnan verkkosivuilta tai puhelinluettelosta. Suomen kuntien verkkosivujen osoitteet löytyvät verkkosivuilta www.kunnat.net.

MUUTTOTAVAROIDEN TUONTI SUOMEEN

EU-maista tuotavat henkilökohtaiset muuttotavarat ovat pääsääntöisesti vapaat veroista ja muista rajoituksista. Suomen lisäksi EU:n jäsenvaltioita ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Iso-Britannia, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Tanska. Euroopan Unioniin 2004 liittyneet jäsenmaat ovat Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tsekki, Unkari ja Viro sekä vuoden 2007 alusta Bulgaria ja Romania ja 2013 alusta Kroatia.

EU:n ulkopuolelta tuotavat henkilökohtaiset muuttotavarat ovat vapaita tullista ja arvonlisäverosta, jos muuttotavarat ovat olleet muuttajan omistuksessa puoli vuotta ennen muuttoa ja hän on asunut vakituisesti EU:n ulkopuolella vähintään 12 kuukautta. Muuttotavaroista on tehtävä tulliselvitys.

Ajoneuvon tuonti Suomeen

Kun muutat EU:n tulli- ja veroalueelta

EU:n tulli- ja veroalueelta tuotavasta ajoneuvosta ei anneta Tullille tuonti-ilmoitusta. Anna ajoneuvostasi käyttöönotto- ja autoveroilmoitus sähköisesti Verohallinnolle. Verohallinto on vastannut autoverotuksesta ja siihen liittyvästä neuvonnasta 1.1.2017 lähtien.

Kun muutat EU:n tullialueelta mutta veroalueen ulkopuolelta

Jos muutat EU:n tullialueelta mutta veroalueen ulkopuolelta, esimerkiksi Kanariansaarilta, ajoneuvostasi ei kanneta maahantuonnin arvonlisäveroa, jos muuttotavaroita koskevat tullittoman tuonnin edellytykset täyttyvät. Tulli tekee tullauspäätöksen ja Verohallinto autoveropäätöksen.

Kun muutat EU:n tulli- ja veroalueen ulkopuolelta

EU:n tulli- ja veroalueen ulkopuolelta muuttotavaroina tuotavien ajoneuvojen tullittomuus ja arvonlisäverottomuus vahvistetaan erillisellä tullin antamalla tullauspäätöksellä maahantuonnin yhteydessä, jos muuttotavaran edellytykset täyttyvät. Muussa tapauksessa tullit ja verot kannetaan normaalisti.

Kun tuot ajoneuvon muuton yhteydessä, tutustu viranomaisten ohjeisiin:

tulli.fi

vero.fi

trafi.fi

Ajoneuvon käyttöönotto Suomessa

Ajoneuvosta on annettava sähköinen käyttöönottoilmoitus ennen kuin sen voi ottaa käyttöön Suomessa. Lisätietoa: [Verohallinto](#)

Muut käytön edellytykset

Ajoneuvolla on voimassa oleva Eta-alueen rekisteröinti tai siirtolupa.

Ajoneuvon liikennevakuutus on voimassa Suomessa.

Ajoneuvo on Suomessa liikennekelpoinen.

Jos ajoneuvosi on rekisteröimätön tai rekisteröity Eta-alueen ulkopuolelle, tarvitset vahvistetun käyttöönottoilmoituksen lisäksi siirtoluvan. Siirtolupia myöntävät katsastusasemat ja eräät tullitoimipaikat. Ajoneuvon käyttö liikenteessä edellyttää voimassaolevaa suomalaista liikennevakuutusta.

Ajoneuvon tulliselvitys maahantuonnin yhteydessä

Anna ajoneuvostasi tulli-ilmoitus tullille maahantuonnin yhteydessä. Kun kaikki edellytykset täyttyvät, tulli myöntää muuttotavarana tuotavalle ajoneuvolle tullittomuuden ja arvonlisäverottomuuden.

Toimita tullista saamasi tullauspäätös autoveroilmoituksen liitteeksi. Lisätietoa: [Verohallinto](#)

Autoverotus

Anna ajoneuvostasi autoveroilmoitus sähköisesti Verohallinnolle viiden päivän kuluessa käyttöönottoilmoituksen vahvistamisesta.

Verohallinto, autoveroneuvonta

+358 (0)29 497150

ma-pe 9 -16:15

www.vero.fi

Tullineuvonta

+358 (0)29 55201

ma-pe 8-16

www.tulli.fi

Internetsivuilta on mahdollisuus lähettää kysymyksiä tullin neuvontaan.

Yhteystiedot > Kysy tullineuvonnasta

Auton rekisteröiminen ja vakuuttaminen

Muuttotavarana tuotu auto on katsastettava ja rekisteröitävä Suomessa. Liikennevakuutus on lakisääteinen, joten autolla on oltava voimassaoleva liikennevakuutus kun se rekisteröidään. Autolle voi ottaa myös vapaaehtoisen autovakuutuksen eli kasko-vakuutuksen, joka korvaa omalle autollesi tapahtuvat vahingot, esimerkiksi ilkivallan tai hirvikolarin. Sekä liikennevakuutuksen että kaskovakuutuksen voit ostaa niitä myyviltä vakuutusyhtiöiltä tai katsastusasemalta.

Autovakuutuksen voit hankkia esim. seuraavista vakuutusyhtiöistä:

LähiTapiola, Pohjola, Fennia, If, Pohjantahti

www.lahitapiola.fi, www.pohjola.fi, www.fennia.fi, www.if.fi, www.pohjantahti.fi

Lisätietoja:

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE

Tietoa Suomessa myytävistä vakuutuksista ja vakuutusvertailuja.

puh +358 (0)9 685 0120

www.fine.fi

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

PL 320, 00101 Helsinki

Rekisteröinti ja rekisterikilpasiat +358 (0)29 534 5100

Ajoneuvoverotus +358 (0)29 534 5125

www.trafi.fi

www.katsastusasema.fi

A-Katsastus

puh +358 (0)75 323 2222

fax +358 (0)75 323 2003

www.a-katsastus.fi

Ajokortti

EU- ja Eta-maissa myönnetty ajokortti on voimassa Suomessa eikä sitä tarvitse vaihtaa suomalaiseen ajokorttiin. Kansainvälisiin tieliikennesopimuksiin liittyneissä maissa (esim. Yhdysvallat, Kanada, Australia) myönnettyä ajokorttia voi käyttää Suomessa vuoden ajan, jonka jälkeen se on vaihdettava suomalaiseen ajokorttiin. Ajokorttiasiat voi hoitaa paikallisella poliisiasemalla.

Lisätietoja:

www.poliisi.fi

www.trafi.fi

VEROTUS

Suomeen paluumuuttavan eläkeläisen verotuskunta on se paikkakunta, johon hän on tehnyt muuttoilmoituksen. Paluumuuton jälkeen kannattaa ottaa yhteyttä asuinpaikkakunnan verotoimistoon Suomen veroprosentin laskemiseksi. Näin välttyy siltä, että mahdollisia kertyneitä veroja tai sairaanhoitomaksuja peritään jälkiveroina.

Suomi on solminut verosopimuksen yli 70 maan kanssa. Yhteinen verosopimus on vain Pohjoismaiden kesken. Eri maista paluumuuttaneitten eläkeläisten verotus Suomessa voi siis vaihdella riippuen siitä, mistä maasta heidän eläketulonsa maksetaan. Eläkkeen verotukseen voi vaikuttaa esimerkiksi se, maksetaanko eläke julkisyhteisön palveluksessa tehdystä työstä (valtio, kunta) vai onko eläke kertynyt yksityisen työnantajan palveluksessa tai perustuuko eläke entisen asuinmaan sosiaaliturvalainsäädäntöön. Joissakin verosopimuksissa eläkeläisen kansalaisuudella on myös merkitystä verotusoikeutta määriteltäessä.

Paluumuuttajaeläkeläisestä tulee yleisesti verovelvollinen sinä vuonna, kun hän asuu Suomessa yli puoli vuotta. Silloin hän on verovelvollinen maailmanlaajuisista tuloistaan. Suomeen muuton jälkeen eläkkeestä perittävä vero entisessä asuinmaassa voi muuttua lähdeveroksi. Esimerkiksi Ruotsista Suomeen maksettavista eläkkeistä peritään 25 prosentin lähdevero (särskild inkomstskatt för utomlands bosatta). Vuosina 2014 - 2017 veroprosentti oli 20. Joissakin verosopimuksissa on sovittu sopimusmaasta toiseen maksettavien eläkkeiden veroprosentti. Esimerkiksi Kanadasta Suomeen (tai toisin päin) maksettavista eläkkeistä voidaan periä korkeintaan 20 prosenttia veroa. Verosopimuksissa tulojen verotusoikeus jaetaan asuinvaltion ja maksajavaltion kesken. Jos tulon verotusoikeus annetaan osittain tai kokonaan maksajavaltiolle, asuinvaltio poistaa kaksinkertaisen verotuksen joko vapautusmenetelmällä tai hyvitysmenetelmällä. Vapautusmenetelmässä tulo vapautetaan asuinvaltion verotuksesta ja hyvitysmenetelmässä maksajavaltiossa maksettu vero vähennetään asuinvaltiossa samasta tulosta menevästä verosta. Jos verosopimuksessa sovitaan, että tulo vapautetaan asuinvaltion verotuksesta, lähes poikkeuksetta sovitaan myös, että asuinvaltio saa ottaa vapautetun tulon huomioon määrättäessä veroa muusta tulosta. Tällöin ulkomailta saadut eläketulot lasketaan yhteen Suomesta saatujen eläketulojen kanssa. Tätä summaa kutsutaan veroperusteeksi, josta Suomessa määräytyy progressiivinen veroprosentti. Vapautusmenetelmän mukaan Suomessa maksettavasta verosta vähennetään ulkomailta saadusta eläkkeestä johtuva osa Suomen veroa. Vähennys lasketaan riippumatta siitä onko eläkkeestä maksettu ulkomaille veroja tai minkä verran eläkettä on maksajavaltiossa verotettu.

Maailmanlaajuisten yhteenlaskettujen tulojen (veroperusteen) pohjalta määräytyy Suomessa myös *sairaanhoitomaksu*. Verohallinto perii sairaanhoitomaksun verotuksen yhteydessä. Sairausvakuutusmaksua ei kuitenkaan tarvitse maksaa, jos henkilö ei kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Verottajalle asian voi todistaa kansaneläkelaitoksen (Kela) antamalla todistuksella.

Toisista EU-maista paluumuuttavilta eläkeläisiltä ei voida periä sairausvakuutusmaksua silloin, kun he eivät saa eläketuloja Suomesta tai kun he voivat todistaa, että sairausvakuutusmaksuja on jo peritty toisessa EU-maassa kyseisen tulon johdosta.

Eläketulon verotus

Suomessa verohallinto maksuunpanee valtiontuloveron, kunnallisveron, kirkollisveron, Yle-veron ja sairaanhoitomaksun. Eläketulot verotetaan ansiotulona progressioverotuksella. Verotettava tulo määräytyy niin, että kokonaistuloista tehdään ensin verovelvolliselle kuuluvat vähennykset. Eläketulovähennyksestä ja perusvähennyksestä johtuen veroa peritään vasta noin yli 12 000 euron vuosituloista.

Valtiontulovero määräytyy alla olevan taulukon mukaisesti.

Valtionverotaulukko 2018

Verotettava ansiotulo €	Vero alarajan kohdalla €	Vero alarajan ylittävästä osasta %
17 200 – 25 700	8,00	6,00
25 700 – 42 400	518,00	17,25
42 400 – 74 200	3 398,75	21,25
74 200 -	10 156,25	31,25

Kunnallisveroprosentti määräytyy asuinkunnan mukaan ja vaihtelee 17,00 – 22,50 %:iin. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 19,86 % (vuonna 2018).

Kirkollisveroa maksavat vain Suomen evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon jäsenet. Kirkollisvero määräytyy kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta ja vaihtelee 1-2 prosenttia seurakunnasta riippuen. Keskimäärin kirkollisveroprosentti Suomessa on 1,39 (vuonna 2018).

Yle-vero

Vuoden 2013 alusta lähtien Suomessa on entisen televisiolupamaksun sijaan peritty Yle-veroa. Sana Yle on lyhennys Yleisradiosta. Vuonna 2018 Yle-vero on 0 - 163 euroa tuloista riippuen. Eläkeläiset, joiden eläketulo on noin 20 520 euroa vuodessa, maksavat Yle-veron maksimimäärän 163 euroa. Pienituloisilta eläkeläisiltä Yle-veroa ei peritä. Yle-veroa ei tule maksettavaksi, jos eläkeläisen nettotulot jäävät noin 14 000 euroon.

Sairaanhoitomaksu

Vuonna 2018 sairaanhoitomaksu on eläkeläisillä 1,53 % kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta.

Pääomatulon verotus

Pääomatulon veroprosentti vuonna 2018 on 30 prosenttia ja 30 000 euroa ylittävältä osalta 34 prosenttia. Pääomatuloina verotetaan esim. korot, osingot ja vuokratulo.

Eläketulovähennys

Eläketulovähennys myönnetään pienituloisille eläkkeensaajille. *Valtionverotuksessa* eläketulovähennys on vuonna 2018 enintään 11 560 euroa. Eläketulovähennystä ei saa valtionverotuksessa, jos eläketulot ylittävät 41 982 euroa. *Kunnallisverotuksessa* eläketulovähennys on vuonna 2018 enintään 9040 euroa. Kunnallisverotuksessa eläketulovähennystä ei saa, jos vuositulot ylittävät 26 766 euroa.

Perusvähennys

Perusvähennys tehdään muiden vähennysten jälkeen. Perusvähennyksen perusteeseen otetaan huomioon kaikki kunnallisverotuksessa veronalaiset ansiotulot mukaan lukien ulkomailta saadut tulot. Pääomatulot eivät vaikuta perusvähennyksen määrään. Määrältään perusvähennys on enintään 3100 euroa vuonna 2018 ja sitä pienennetään 18 prosentilla verotettavan tulon 3100 euroa ylittävältä osalta.

Invalidivähennys

Valtionverotuksessa invalidivähennys myönnetään vähintään 30 prosentin invaliditeetilla. Vähennys on invalidiprosentin suuruinen osa 115 eurosta. Kunnallisverotuksessa invalidivähennyksen saa muusta kuin eläketulosta ja se on suuruudeltaan invalidiprosentin mukainen määrä 440 eurosta. Suomesta työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea saaville invalidivähennys lasketaan verotoimistossa automaattisesti. Muutoin vähennyksen huomioimiseksi verotoimistossa on esitettävä lääkärintodistus, josta ilmenee haitta-aste.

Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen verotuksessa voi saada tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä sekä remonttityöstä, jonka suorittamisesta on maksanut yksityishenkilölle tai yritykselle. Myös tietotekniikan asennus- ja neuvontapalvelut hyväksytään kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi palveluiksi. Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on 2400 euroa vuonna 2018. Omavastuu on sata euroa. Puolisoista kumpikin voi saada vähennyksen erikseen. Kotitalousvähennystä on itse haettava.

Veroilmoitus

Suomessa asuvien ei itse tarvitse tehdä varsinaista veroilmoitusta, koska veroviranomaiset lähettävät kaikille **esitäytetyn veroilmoituksen** huhtikuussa. Esitäytettyyn veroilmoitukseen on kuitenkin itse lisättävä tiedot ulkomailta saaduista eläketuloista ja ulkomaille maksetuista veroista. Tiedot lisätään euromääräisinä, joten muissa valuutoissa maksetut eläkkeet muunnetaan euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin vuoden keskipäivän keskimääräistä kurssia. Esitäytetty veroilmoitus kannattaa aina huolellisesti tarkistaa ja se on palautettava korjauksineen ja lisäyksineen verotoimistolle kolmen viikon kuluessa lomakkeessa annettuun määräpäivään mennessä. Myös vuosittain lopullisesta verotuksesta tuleva verotuspäätös on syytä tarkastaa ja katsoa, että ulkomaille maksetut verot on huomioitu ja vähennykset näkyvät laskelmassa.

Entiseen asuinmaahan, josta eläkkeitä maksetaan, tulee yleensä edelleen tehdä veroilmoitus. Esim. Kanadaan ja Yhdysvaltoihin tehdään **non resident veroilmoitus**.

Lisätietoja:

Pääkaupunkiseudun verotoimisto

Rajatorpantie 8 A, Vantaa (Myyrmäki)

PL 400

00052 Vero

Asiakaspalvelu: Aleksanterinkatu 9, 4. krs (Kluuvin kauppakeskus), 00100 Helsinki

Verohallinnon valtakunnallinen puhelinvaihe: +358 (0)29 512 000

Kansainvälisen henkilöverotuksen neuvontanumero +358 (0)29 497 024

www.vero.fi

Oman asuinkunnan verotoimiston osoite löytyy Verohallinnon verkkosivuilta.

Omat muistiinpanot:

ELÄKELÄISALENNUKSET

Yli 65-vuotias eläkeläinen voi todistaa oikeutensa eläkeläisalennuksiin millä tahansa virallisella henkilöllisyystodistuksella (passi tai henkilökortti).

Todistaakseen oikeutensa alennuksiin **alle 65-vuotias eläkeläinen** tarvitsee joko suomalaisen työeläkekortin tai Kelan antaman eläkeläiskortin ja henkilöllisyystodistuksen.

Junamatkoja varten alle 65-vuotias eläkeläinen voi myös hankkia VR:n eläkeläiskortin (VR-E –kortti) yhdeksän euron hintaan. Kortin saa henkilö, jolle on myönnetty Suomessa Kelan tai työeläkejärjestelmän mukainen eläke tai henkilölle, joka on Suomen sosiaaliturvan piirissä ja saa eläkettä EU- tai ETA –maasta. Tässä tapauksessa VR-E –kortin saantia varten tarvitaan Kelan kansainvälisten asioiden keskukselta saatu todistus sekä Kela-kortti.

Linja-automatkoja varten alle 65-vuotias eläkeläinen voi hankkia Matkahuollon kuvallisen eläkeläiskortin kuuden euron hintaan. Korttia varten tarvitaan passikuva ja eläkepäätös tai VR-E –kortti. Siinä tapauksessa että eläkeläinen ei saa ollenkaan eläkettä Suomesta, mutta eläketuloa maksetaan toisesta EU/ETA –maasta, tarvitaan myös todistus Kelan kansainvälisten asioiden keskukselta.

Kaukojunamatkoista seniorialennusta saa 20 prosenttia matkan hinnasta. VR:n kampanjatarjouksia kannattaa myös hyödyntää. Pääkaupunkiseudun lähijunissa seniorialennus on 50 prosenttia matkan hinnasta.

Linja-automatkoista seniorialennus on 30 prosenttia matkan hinnasta, kun yhdensuuntainen matka on vähintään 60 kilometriä.

Finnair tarjoaa senioreille erikoishintaisia lippuja Suomen ja Euroopan lentoreiteillä. Alle 65-vuotiaiden eläkeläisten erikoishintaiset liput on varattavissa vain Finnairin toimiston tai matkatoimistojen kautta.

Eläkeläis- ja seniorialennuksia saa myös monista pääsylipuista ja palveluista kuten esimerkiksi uimahallien pääsymaksuista tai laivayhtiöiden risteilyhinnoista.

www.vr.fi

www.matkahuolto.fi

www.finnair.fi

PALVELUKESKUKSET

Palvelukeskukset järjestävät senioreille monenlaista päivätoimintaa ja niissä voi käydä syömässä edullisesti. Suurimmissa palvelukeskuksissa on usein sauna, uima-allas ja kuntosali sekä kirjasto. Niissä järjestettävä harrastusryhmätoiminta sisältää mm. kieli- ja tietokonekursseja. Monista palvelukeskuksista saa myös esim. kampaajan ja jalkojenhoitajan palveluita. Palvelukeskuksien osoitteet löytyvät asuinkunnan verkkosivuilta ja puhelinluettelosta.

TELEVISIO

Suomessa on siirrytty digitaalisiin televisiolähetysiin, joten lähetyksen vastaanottamiseen tarvitaan digitaalitelevisio. Koko Suomen alueella näkyvät kanavat ovat Yle TV1, Yle TV2, MTV3, Nelonen ja Yle Teema & Fem. Suurimmassa osassa Suomea näkyvät myös esimerkiksi seuraavat ilmaiskanavat: Sub, Ava, Jim, Liv, Tv5, Kutonen, Fox ja Fii. Maksullisia TV-kanavapaketteja on saatavissa sekä antenni-, kaapeli- että satelliitti-televisioihin.

Lisätietoja:

<http://www.digitv.fi/>

PUHELIN

Matkapuhelimia eli kännyköitä käyttää 99 prosenttia suomalaisista. Perinteinen puhelin eli lankaliittymä on edelleen myös käytössä, mutta yhä harvemmalla yksityishenkilöllä. Suomalaisen matkapuhelinliittymän hankkimiseksi tarvitaan suomalainen henkilötunnus ja osoite Suomessa. Ennen liittymän aukaisua liittymän tarjoaja tarkistaa asiakkaan maksukäyttäytymistiedot. Jos tietoja ei löydy tai niitä ei ole saatavissa Suomessa, veloitetaan liittymän avaamisen yhteydessä ennakkomaksu, joka on yleensä noin 100 – 300 euron suuruinen.

Mobiilipuhelinpalveluja eli kännykkäliittymiä tarjoavilla yrityksillä on hyvin monia erilaisia liittymäpalveluja tarjolla. Edullisen liittymän voi hankkia esimerkiksi niin, että sekä kännykkäliittymä että tietokoneen Internetliittymä ovat samalta palvelujentarjoajalta. Kerros- ja rivitaloasuntoyhtiöllä on nykyisin yleensä oma edullinen Internet-liittymä tarjolla tai palvelu sisältyy jo valmiiksi vuokraan tai vastikkeeseen Suomeen muuttajan kannattaa vertailla puhelinliittymien hintoja suomalaista puhelinliittymää hankkiessaan. Tarjolla on puhepaketteja tai puhelujen määrän ja keston perusteella hinnoiteltuja liittymiä.

Matkapuhelinliittymiä tarjoavat esimerkiksi Telia, Elisa, DNA, Saunalahti, Globetel ja Moi Mobiili. Kaikki liittymät löytyvät osoitteesta puhelinliittymat.fi.

Prepaid liittymiä tarjoavat Suomessa Elisa, Telia ja DNA. Näitä liittymiä myyvät esimerkiksi R-kioskit ja supermarketit. Liittymän voi myös hankkia suoraan liittymien tarjoajien nettisivuilta. Prepaid-liittymän voi hankkia ilman suomalaista henkilötunnusta ja osoitetta Suomessa.

Yleinen hätänumero Suomessa on 112.

Hätäpuhelun voi soittaa maksutta kaikista puhelimista.

MUISTILISTA

Ennen muuttoasi Suomeen:

- huolehdi eläkkeesi maksattamisesta joko pankin kautta tilisiirtona tai suoraan suomalaiselle pankkitilillesi
- ilmoita eläkkeen/eläkkeiden maksajallesi uusi osoitteesi Suomessa
- ilmoita asuinmaasi verotoimistoon osoitteesi Suomessa
- tee asuinmaassasi vaaditut muuttoilmoitukset
- tee haluamasi osoitteenmuutokset ja muuttosi jälkeen mahdollisesti tulevan postin käännetyssopimus
- pyydä lääkäriltä potilastietosi, jossa näkyvät latinan-tai englanninkieliset diagnoosit ja jatkuvaan käyttöön tarvitsemiesi lääkkeiden vaikuttavat aineet ja annostus
- jos et ole Suomen kansalainen ja asut Pohjoismaiden ja EU/Eta -maiden ulkopuolella, hae oleskelulupaa hyvissä ajoin ennen suunnittelemaasi muuttoajankohtaa

Suomeen muuton jälkeen:

- tee muuttoilmoitus maistraatille, katso ohjeistus oppaan sivulta 9
- täytä Kelan toimistossa lomake Y77 saadaksesi sairausvakuutuskortin ns. Kela-kortin
- käy verotoimistossa laskettamassa ennakonpidätysprosenttisi

HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ

Kansaneläke, sairausvakuutus ja etuudet:

www.kela.fi

Työeläke:

www.tyoelake.fi

www.etk.fi

www.keva.fi

Muuttoilmoitus:

www.muuttoilmoitus.fi

www.maistraatti.fi

www.vaestorekisterikeskus.fi

Muuttotavaroiden ja muuttoajoneuvojen tuonti Suomeen:

www.tulli.fi

Verotus:

www.vero.fi

Numeropalvelut Suomessa

118

Lankapuhelualjalta tuttu numeropalvelunumero, johon soittaessa puhelu yhdistyy siihen numeropalveluun, jonka kanssa oma kännykkäoperaattori on tehnyt sopimuksen.

020202 (Fonecta)

0100 100 (Eniro)

0300 3000 (Edea) Hinnaltaan edullinen.

0200 16100 (Numeropalveluvertailuissa mainittu hinnaltaan Suomen edullisimmaksi.)

www.suomi.fi

Julkishallinnon verkkopalveluiden yhteinen osoite, johon on koottu suomalaisten arkielämää helpottavaa tietoa eri aihealueittain

www.infopankki.fi

Tietoa Suomeen muuttaville monella eri kielellä

Kaikista tässä oppaassa käsitellyistä aiheista voit tarvittaessa kysyä lisätietoja

Suomi-Seuran neuvontapalvelu

**Mariankatu 8
00170 Helsinki, Finland
+358 (0)9 684 1210
info@suomi-seura.fi**

www.suomi-seura.fi